

AUE302Q

Mei/Junie 2012

WETLIKE ASPEKTE RAKENDE OUDITPRAKTYKVOERING

Tydsduur 2 Uur

100 Punte

EKSAMINATORE

EERSTE

TWEEDE

EKSTERNE

MNR FN VAN NIEKERK

MNR K JOUBERT

MEV C STEYN

Gebruik van 'n nie-programmeerbare sakrekenaar is toelaatbaar

Hierdie eksamenvraestel bly die eiendom van die Universiteit van Suid-Afrika en mag nie uit die eksamenlokaal verwyder word nie

HIERDIE VRAESTEL BESTAAN UIT **SES (6)** BLADSYE

Hierdie vraestel bestaan uit die volgende vrae en hoofonderwerpe:

VRAAG	HOOFONDERWERP	PUNTE
1.1	Die Maatskappywet Belang van 'n direkteur in 'n kontrak en verkoop van bates	30
1.2	<i>International Standard on Auditing</i> Bedrog, bedrogrisikofaktore en die reaksie van die ouditeur en sy ouditspan indien hulle bewus word van die risiko van wesenlike wanvoorstelling as gevolg van bedrog	25
1.3	SAIGR se Professionele Gedragskode Verskeie etiese aangeleenthede	26
1.4	Die <i>Auditing Profession Act</i> Inkorporasie van 'n ouditeursfirma as 'n maatskappy en 'n rapporteerbare onreëlmatigheid	19
		100

NOTA:

Die hoofdoel met die eksamen is om 'n kandidaat se kennis en vermoë om die leesstof toe te pas, te toets, alhoewel die eksaminatore die kandidaat se vermoë om daardie kennis skriftelik volgens 'n aanvaarbare standard te orden en aan te bied, ook in aanmerking neem

[BLAAI OM]

In hierdie vraestel is verwysings na die Maatskappywet en die *Auditing Profession Act* van toepassing op onderskeidelik die Maatskappywet 71 van 2008, soos gewysig, en die *Auditing Profession Act 26 of 2005*, soos gewysig, van die Republiek van Suid-Afrika

VRAAG 1

100 punte

AGTERGRONDINLIGTING

ACN Beperk (hierna verwys na ACN) is 'n maatskappy wat dienste lewer aan provinsies en plaaslike owerheidsagentskappe. Die dienste sluit in fotokopieerderverkope en huurkontrakte. Die hoofkantoor is gevestig in Polokwane in die Limpopo provinsie.

Sithole en Vennote is ACN se ouditeure en die aangewese ouditeur is mnr Sithole.

ACN se Akte van Oprigting maak nie voorsiening vir enige vereistes wat verskil van die vereistes wat in die Maatskappywet voorsien is nie.

Die volgende uittreksel is uit ACN se finansiële jaarstate op 29 Februarie 2012 en die syfers reflekteer hulle billike waardes.

29 Februarie 2012

	2012 R
BATES	
Totale Nie-Bedryfsbates	4 000 000
Totale Bedryfsbates	<u>2 000 000</u> <u>6 000 000</u>
LASTE	
Totale Nie-Bedryfslaste	6 000 000
Totale Bedryfslaste	<u>5 000 000</u> <u>11 000 000</u>

DIE VOLGENDE IS WAARGENEEM EN AANGETEKEN TYDENS DIE OUDIT VAN ACN:

- Die maatskappy se brutowins persentasie vir die jaar beloop 300%, teenoor 30% in die vorige finansiële jaar. Volgens besprekings met bestuur, is daar aangeteken dat hul verkope aansienlik gestyg het as gevolg van die verhoogde bruto wins persentasie wat behaal is op transaksies met kliente.

[BLAAI OM]

U het ook vasgestel dat aansienlike bonusse aan bestuur toegeken gaan word indien die maatskappy se netto wins met meer as 25% sou verhoog en dat daar 'n skaal is waarvolgens daardie bonus bereken sal word

- Die maatskappy maak gereelde bydraes aan die leidende politieke party, hoofsaaklik voordat nuwe kontrakte verkry word of kopieerders verkoop word. Ander soortgelyke firmas vind dit moeilik om enige van hierdie winsgewende kontrakte te verkry aangesien hulle nie nou genoeg verwant is aan hulle wat in politieke beheer is nie of nie kan bekostig om die addisionele bedrae (bv. omkoopgeld) oor te betaal ten einde vir die kontrakte oorweeg te word nie. Daarbenewens het u ook vasgestel dat daar gevalle was waar 'n persoon wat in diens is by die skool of munisipaliteit wat 'n klient van ACN geword het, 'n kopieerder van sy/haar eie ontvang het aangesien hy/sy 'n kopieerbesigheid van sy/haar eie besit.
- ACN het sewe direkteure, insluitende mnr John Masela en mnr Petrus Mothale. Mnr Petrus Mothale is 'n invloedryke man en is ook die nasionale voorsitter van die Oumanliga. Een oproep van hierdie direkteur aan 'n potensiele klient het 'n groot invloed, ongeag die kwotasie. Die maatskappy se verkope oorskry dié van 'n Johannesburgse maatskappy wat ook as 'n agent van Printy Kopieerders en Drukkers ('n belangrike rolspeler in kopieerders en drukkers in Suid-Afrika) optree, ondanks die feit dat ACN minder as die helfte van die Johannesburgse maatskappy se aantal kliente het. 'n Kopieerder en drukker wat normaalweg teen R400 000 in Johannesburg verkoop word, word teen twee of drie maal die prys in die Limpopo provinsie aan universiteite en 'n aantal munisipaliteite verkoop.
- SAID is tans besig om die laaste 5 jaar se belastingopgawes en aanslae te ondersoek en het Sithole en Vennote versoek om kommentaar te lewer oor die verskille/afwykings wat tussen die werklike opgawes en die inkomstestate vir daardie periode gevind is. Die omkoopgelde wat betaal is, was klaarblyklik by die bedryfsuitgawes ingesluit. Mnr John Masela het die belastingopgawes van 2009, 2010 en 2011 geteken.
- Die direksie het op 1 Maart 2012 'n besluit goedgekeur om een van hulle eiendomme met 'n billike waarde van R3 1 miljoen aan Bobo Eiendomme (Edms) Beperk (hierna verwys na Bobo) vir 'n bedrag van R3 5 miljoen te verkoop en om 'n interimdividend van R400 000 te betaal. Hulle het alreeds 'n kontrak gesluit ten einde dieselfde eiendom van die nuwe eienaar te huur. Daardie vergadering was deur al die direkteure bygewoon en elke direkteur het ten gunste van die transaksie gestem. Mnr John Masela is een van Bobo se direkteure en besit 'n 60% belang in Bobo. Op die daaropvolgende aandeelhoudersvergadering waar aandeelhouders oor die verkoop van die eiendom gestem het, het 18% van die van die stemgeregtigde aandeelhouders teen die transaksie gestem. Een van die persone wat teen die transaksie gestem het, het daarna, binne twee dae na die vergadering, 'n brief aan die voorsitter gestuur waarin hy eis dat ACN die transaksie moet heroorweeg of gereed moet maak om hof toe te gaan.

ETIESE AANGELEENTHEDE:

- 1 Die aangewese ouditeur, mnr Sithole, het die betaling van die omkoopgeld sonder ACN se kennis aan SAID gerapporteer
- 2 Mnr Sithole het die FIFA Wêreldbeker in Spanje bygewoon op die stadium toe die vorige ouditeursverslag geteken moes word. Hy het gereel dat mnr Able, 'n mede direkteur by Sithole en Vennote, die verslag teken
- 3 Mnr Sithole se dogter is in Julie 2011 getroud, met 'n spoggerige onthaal wat daarna op 'n wynplaas in Stellenbosch gehou is. Mnr Petrus Mothale het die troue as 'n familienvriend bygewoon en namens die ACN betaal vir 'n bootreis ter waarde van R40 000 as 'n trougeskenk vir die pasgetroudes
- 4 As 'n direkte gevolg van ACN se verhoogde verkope en ekonomiese aktiwiteite, is mnr Sithole versoek om twee personeellede te leen ten einde die maatskappy se rekeningkundige departement vir 'n periode van 6 maande by te staan. Die bedrae wat betaal is vir dienste gelewer het die "koste vir die maatskappy" van die twee personeellede gedek

INLIGTING WAT MET DIE *AUDITING PROFESSION ACT* VERBAND HOU:

- Mnr Sithole en sy vennote wil graag 'n maatskappy te stig. Hulle het tien vennote en beoog om met 'n ander ouditeursfirma met tien vennote te amalgameer. Hulle beoog om vyf van die huidige vennote van elke firma en 'n baie kundige prokureur, wat 'n professor by Unisa is, as direkteure aan te stel.

VERLANG

Punte

1.1 Met inagnome van die **AGTERGRONDINLIGTING** en **WAARNEMINGS AANGETEKEN TYDENS DIE OUDIT**

Bespreek die geldigheid van die direksie se besluit om een van maatskappy se eiendomme te verkoop in terme van die Maatskappywet. **U antwoord moet in 'n formaat wees waar die teorie in terme van die Wet bespreek word en daarna die toepassing daarvan op die gegewe scenario, in terme van die volgende punte**

- Verkoop van die eiendom (teorie 8½, toepassing 4½) **(13)**
- Direksiebesluit om die eiendom te verkoop waarin een van die direkteure 'n belang het (teorie 12, toepassing 5) **(17)**

1.2 Met inagname van die AGTERGRONDINLIGTING en WAARNEMINGS AANGETEKEN TYDENS DIE OUDIT

1.2.1 Bespreek of bedrog deur ACN en/of sy personeel gepleeg is (3)

1.2.2 Identifiseer die bedrogrisikofaktore by ACN teenwoordig en, vir elke bedrogrisikofaktor, bespreek hoe bestuur die finansiële inligting in die finansiële jaarstate (FJS) moontlik kon wanvoorstel

U antwoord moet in die volgende tabelformaat weergegee word

Bedrogrisiko faktor identifiseer	Bestuur kon die finansiële inligting in die FJS moontlik as volg wanvoorgestel het indien dié risikos teenwoordig is
1 punt elk	1½ punte elk

(10)

1.2.3 Beskryf die toepaslike ouditreaksie/optrede van mnr Sithole en sy ouditspan in terme van die *International Standards on Auditing* indien hulle bewus word van die risiko van wesenlike wanvoorstelling as gevolg van bedrog

(12)

1.3 Met inagname van die inligting ten opsigte van ETIESE AANGELEENTHEDE

Vir elke etiese aangeleentheid, dui die nommer van die etiese aangeleentheid gelys in die scenario aan en beskryf die bedreiging tot die fundamentele beginsel(s), die fundamentele beginsel(s) en die voorsorgmaatreëls (waar van toepassing), relevant tot die etiese aangeleentheid in terme van die SAIGR se Professionele Gedragskode (PGK). Wanneer u die voorsorgmaatreëls oorweeg moet u in ag neem dat Sithole en Vennote die oudit wil behou.

U antwoord moet in die volgende tabelformaat weergegee word

Nommer van etiese aangeleentheid gelys in die scenario	Beskrywing van die bedreiging tot die fundamentele beginsel(s)	Fundamentele beginsel(s) geraak deur die etiese aangeleentheid	Beskrywing van voorsorgmaatreëls (waar van toepassing)
	1½ punte elk tot maksimum van 12	1 punt elk tot maksimum van 4	1½ punte elk tot maksimum van 10
1	Maks punte = 4½	Maks punte = 1	Maks punte = 4½
2	Maks punte = 3	Maks punte = 1	Maks punte = 1½
3	Maks punte = 6	Maks punte = 1	Maks punte = 1½
4	Maks punte = 4½	Maks punte = 1	Maks punte = 4½

(26)

[BLAAI OM]

**1.4 1.4.1 Met inagname van die WAARNEMINGS AANGETEKEN TYDENS
DIE OUDIT en INLIGTING WAT MET DIE AUDITING
PROFESSION ACT VERBAND HOU**

Bespreek of Sithole en Vennote 'n maatskappy mag stig en lys die vereistes in terme van die *Auditing Profession Act* waaraan die firma moet voldoen ten einde as maatskappy te registreer. U moet nie enige vereistes spesifiek ten opsigte van die nuwe maatskappy se Akte van Oprigting te bespreek nie.

(6)

**1.4.2 Met inagname van die AGTERGRONDINLIGTING en
WAARNEMINGS AANGETEKEN TYDENS DIE OUDIT**

Evalueer en kom tot 'n gevolgtrekking, in terme van die artikel 1 van die *Auditing Profession Act*, of 'n rapporteerbare onreëlmatigheid mag bestaan al dan nie. U moet nie die betaling van die dividend in u evaluasie en gevolgtrekking oorweeg nie.

(13)